

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ДРУГА СЕКЦІЯ

СПРАВА “ЛИСЯНСЬКИЙ проти УКРАЇНИ”

(Заява № 17899/02)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

4 квітня 2006 року

Це рішення стає остаточним за обставин, зазначених у п. 2 статті 44 Конвенції. Воно може підлягати редакційним виправленням

У справі “Лисянський проти України”

Європейський суд з прав людини (Друга Секція), засідаючи Палатою, до складу якої увійшли:

пан Дж.-П. Коста (*Mr J.-P. COSTA*), Голова,
пан І. Кабрал Барreto (*Mr I. CABRAL BARRETO*),
пан В. Буткевич (*Mr V. BUTKEVYCH*),
пані А. Мулароні (*Mrs A. MULARONI*),
пані Е. Фура-Сендстрьом (*Mrs E. FURA-SANDSTRÖM*),
пані Д. Йочене (*Ms D. Jouinè*),
пан Д. Поповіч (*Mr Popovič*), судді,

та пані С. Долле (*Mrs S. DOLLÉ*), секретар секції,
після обговорення в нарадчій кімнаті 14 березня 2006 року,
виносить таке рішення, що було прийнято того ж дня:

ПРОЦЕДУРА

1. Справа порушена проти України за заявою (№ 17899/02), поданою до Суду проти України громадянином України Сергієм Миколайовичем Лисянським (далі – “заявник”) 27 березня 2002 року відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав і основних свобод людини (далі – “Конвенція”).
2. Уряд України (далі – “Уряд”) був представлений його Уповноваженими – пані Зоряною Бортновською та пані Валерією Лутковською.
3. 9 вересня 2004 року Суд вирішив направити заяву на комунікацію Урядові. Суд, відповідно до п. 3 статті 29 Конвенції вирішив розглядати питання щодо суті та прийнятності заяви разом.

ЩОДО ФАКТІВ

I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

4. Заявник народився у 1960 році та проживає у м. Дзержинську, Донецької області.
5. У вересні 1999 року заявник подав позов проти державного підприємства “Шахта ім. Артема” (заявник - колишній працівник зазначеної шахти, далі – шахта), вимагаючи стягнення заборгованості у зв’язку з профзахворюванням та компенсації за затримку щомісячних виплат. 29 вересня 2000 року Дзержинський міський суд відхилив скаргу заявника про перерахунок коштів щодо відшкодування шкоди. Однак, Дзержинський міський суд присудив заявникові суму в розмірі 27 972 грн.¹ в якості заборгованості по одноразовій допомозі та щомісячних виплатах по відшкодуванню шкоди. Заявник подав апеляційну скаргу на рішення суду щодо відмови в задоволенні скарги в частині перерахунку коштів по відшкодуванню шкоди. 20 листопада 2000 року Донецький обласний суд залишив без змін рішення Дзержинського міського суду, яке, відповідно, стало остаточним і було надіслано відділу Державної

---

¹ Приблизно 4, 630 євро

виконавчої служби Держинського міського управління юстиції для примусового виконання.

6. 14 червня 2001 року Заступник Голови Донецького обласного суду відхилив клопотання заявника про перегляд рішення від 29 вересня 2000 року в порядку нагляду. 6 жовтня 2001 року Верховний Суд України відхилив касаційну скаргу заявника, яка була подана відповідно до нової процедури оскарження.
7. 8 травня 2001 року Держинський міський суд виніс рішення про стягнення з шахти на користь заявника компенсації за порушення строків виплати одноразової допомоги в розмірі 17 777 грн.¹ 5 липня 2001 року було відкрито виконавче провадження на виконання зазначеного рішення.
8. 30 серпня 2001 року наказом Міністерства палива та енергетики шахту було ліквідовано та наказом від 7 листопада 2001 року її майно було передано до Горлівської дирекції по ліквідації шахт.
9. 19 листопада 2001 року заявнику було частково виплачено суму, призначену за рішенням суду від 29 вересня 2000 року, у розмірі 600 грн.², а також було виплачено суму в розмірі 1 998 грн. 86 коп.³, призначену за рішенням суду від 8 травня 2001 року.
10. 10 липня 2002 року виконавчі листи щодо виконання рішень суду, винесених на користь заявника, було направлено до ліквідаційної комісії шахти.
11. 11 липня 2002 року ухвалою господарського суду Донецької області було розпочато процедуру банкрутства шахти. 8 серпня 2002 року шахту було оголошено банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру.
12. Рішення від 29 вересня 2000 року та 8 травня 2001 року залишились частково невиконаними.

II. ВІДПОВІДНЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

13. Національне законодавство викладене у рішеннях від 27 липня 2004 року в справі “*Ромашов проти України*” (№ 67534/01, пп.16-19), 30 листопада 2004 року в справі “*Дубенко проти України*” (№ 74221/01 пп. 22-29), 26 квітня 2005 року в справі “*Сокур проти України*” (№ 29439/02, пп. 17-22) та 20 вересня 2005 року в справі “*Трихліб проти України*” (№ 58312/00, пп. 25-32).
14. Відповідно до статті 217 Цивільно-процесуального кодексу рішення суду в справі про відшкодування шкоди, заподіяної каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я, підлягає обов'язковому негайному виконанню у межах суми стягнення за один місяць.

ПРАВО

I. ПРИЙНЯТНІСТЬ

1. Скарги заявника на порушення статті 2 Конвенції

15. З огляду на низький рівень життя заявник скаржився на порушення його права на життя відповідно до п. 1 статті 2 Конвенції. Суд нагадує, що відповідно до прецедентної практики, ні стаття 2, ні будь-які інші положення Конвенції не

¹ Приблизно 2, 950 євро

² Приблизно 100 євро

³ Приблизно 330 євро

можуть тлумачитися як такі, що надають особі право на використання певного рівня життя (див. справу *Wasilewski v. Poland*, заява № 32734/96, рішення від 20.04.1999). Крім того, заявник не надав доказів того, що він зазнав таких злиднів, які піддавали його життя ризику (див. справу “*Сокур проти України*”, № 29439/02, рішення від 26 листопада 2002 року). Це означає, що заява не відповідає правилу *ratione materiae* відповідно до положень Конвенції та повинна бути відхилена відповідно до пп. 3 та 4 статті 35 Конвенції.

2. Скарги заявника на несправедливе відхилення Дзержинським міським судом позову в частині перерахунку коштів по відшкодуванню шкоди

Заявник також скаржився на порушення п. 1 статті 6 Конвенції, оскільки він стверджував, що відхилення його скарги щодо перерахунку коштів по відшкодуванню шкоди було несправедливим. Суд зазначає, що остаточне рішення по зазначеній скарзі було винесено Донецьким обласним судом 20 листопада 2000 року. Наглядова та нова касаційна процедури не можуть бути взяті до уваги, оскільки відповідно до прецедентної практики Суду, вони не можуть вважатися ефективними засобами захисту, як це передбачає п.1 статті 35 (див. справу “*Кучеренко проти України*”, заява № 41974/98, ухвала від 4 травня 1999 року та справу “*Пристаєвська проти України*”, заява № 21287/02, ухвала від 17 грудня 2002 року). Таким чином, Суд встановлює, що ця частина заяви була подана надто пізно. В зв’язку з цим, заява має бути відхилена відповідно до пп.1 та 4 статті 35 Конвенції.

3. Невиконання судових рішень, винесених на користь заявника

16. Заявник скаржився на те, що державні органи не змогли виконати рішення Дзержинського міського суду щодо стягнення з шахти заборгованості по одноразовій допомозі та щомісячних виплатах по відшкодуванню шкоди. Він посилався на п.1 статті 6 Конвенції, яка у відповідній частині передбачає таке:

„Кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом, який вирішить спір щодо його прав та обов’язків цивільного характеру (...)”

A. Відповідність правилу *ratione personae* (відповідальність держави)

17. У своїх зауваженнях Уряд стверджував, що хоча боржником є державне підприємство, проте воно є самостійною юридичною особою, і держава не могла бути відповідальною за борги шахти відповідно до національного законодавства. Відповідно, рішення, винесені на користь заявника, не могли бути виконані за рахунок коштів Державного бюджету.
18. Заявник стверджував, що підприємство було державним яке, хоча б частково фінансувалося з Державного бюджету.
19. Таким чином, порушується питання про відповідальність держави за борги державного підприємства, яке є самостійною юридичною особою. Суд нагадує, що рішення про ліквідацію шахти та включення її до складу Горлівської дирекції по ліквідації шахт було прийнято Міністерством палива та енергетики, яке, крім того, розпоряджалося власністю підприємства на свій розсуд. Більше того, підприємство-боржник здійснювало свою діяльність у сфері видобування

вугілля, де держава встановлює розмір та умови виплати робітникам заробітної плати та інших виплат (див. *mutatis mutandis*, “Дубенко проти України”, вищезазначена справа, пп. 22-29).

20. Суд вирішує, що як і в справі “*Михайленки та інші проти України*” (заява № 35091/02, пп. 44-45, ECHR2004-...), Уряд не надав доказів того, що підприємство-боржник було настільки незалежним від держави, щоб звільнити державу від відповідальності за Конвенцією за дії чи бездіяльність цього підприємства.

В. Вичерпання національних засобів захисту

21. Уряд зазначив, що заявник не вичерпав національні засоби захисту, як передбачає п. 1 статті 35 Конвенції, оскільки він не оскаржував бездіяльність виконавчої служби.
22. Заявник заперечив таке твердження, стверджуючи, що такий засіб захисту не був би успішним.
23. Суд зазначає, що подібні доводи Уряду вже були відхилені в подібних справах (див. вищезгадане рішення “*Ромашов проти України*”, пп. 23-32) і Суд не знаходить підстав для прийняття іншого рішення в цій справі.

С. Висновок

24. Суд вирішує, що ця частина заяви не є явно необґрунтованою в сенсі п. 3 статті 35 Конвенції. Суд також зазначає, що заява не є неприйнятною і з будь-яких інших причин.

II. ЩОДО СУТІ

25. Уряд стверджував, що після 10 липня 2002 року, коли виконавчі листи були направлені до ліквідаційної комісії шахти, тривалість виконання була обумовлена бездіяльністю комісії, за яку держава не несе відповідальності відповідно до Конвенції. Уряд також зазначав, що виконавчою службою було вжито всіх необхідних засобів відповідно до внутрішнього законодавства з метою виконання рішень та затримка у виконанні була пов’язана з відсутністю коштів у шахти.
26. Заявник повторив, що держава відповідальна за затримку виконання судового рішення, винесеного на його користь.
27. Спершу Суд нагадає, що в багатьох схожих справах Суд зазначав про те, що Уряд є відповідальним за борги шахти з врахуванням подібних обставин справи (див., серед багатьох інших, “*Чернобривко проти України*”, заява № 11324/02, пп. 23 та 24, рішення від 13 вересня 2005 року). Таким чином, відповідальність держави за виплату боргів залишається на ній незалежно від того, який орган повинен здійснювати виплату (чи ліквідаційна комісія, чи виконавча служба).
28. Суд також зазначає, що рішення від 29 вересня 2000 року та 8 травня 2001 року залишаються частково невиконаними впродовж приблизно 5 років і 5 місяців та 4 років і 10 місяців відповідно.
29. Суд зазначає, що такою тривалістю виконання рішень, як у справі заявника, державні органи позбавили положення п. 1 статті 6 Конвенції їх ефективної дії.

Суд знаходить, що Уряд не надав переконливих доказів щодо природи таких затримок. (див., серед багатьох інших, “Ромашов проти України”, п. 46; “Дубенко проти України”, пп. 47 та 51; “Василенков проти України”, заява № 19872/02, пп. 24-26, рішення від 3 травня 2005 року).

30. Відповідно тут мало місце порушення п.1 статті 6 Конвенції.

III. ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

31. Стаття 41 Конвенції передбачає:

„Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, то Суд у разі необхідності надає потерпілій стороні справедливу сатисфакцію”

A. Шкода

32. Заявник вимагав виплатити йому залишок боргу як компенсацію матеріальної шкоди та 30 000 ЄВРО як компенсацію моральної шкоди.

33. Уряд заявив, що заявник не обґрунтував заявлені ним вимоги.

34. Оскільки заборгованість за рішенням суду, винесеного на користь заявника, не було повністю погашено, Суд зазначає, що не оспорується питання того, що держава досі має обов’язок виконати рішення суду. Відповідно Суд вирішує, якщо Уряд виплатить залишок суми заборгованості, то це становитиме повне та остаточне вирішення вимоги щодо матеріальної шкоди.

35. Здійснюючи свою оцінку на засадах справедливості, відповідно до статті 41 Конвенції, Суд присуджує заявнику суму в розмірі 2 000 ЄВРО, як відшкодування моральної шкоди.

B. Судові витрати

36. Заявник не висунув жодних вимог з цього приводу в установлений строк. Таким чином, Суд не присуджує заявнику відшкодування судових витрат.

C. Пеня

37. Суд вважає, що пеня, яка нараховуватиметься у разі несвоєчасної сплати, дорівнює граничній позичковій ставці (*marginal lending rate*) Європейського центрального банку плюс три відсотки.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ, СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* скаргу, відповідно до п.1 статті 6 Конвенції, в частині тривалості виконання рішень суду, винесених на користь заявника, прийнятою, а в іншій частині неприйнятою;

2. *Вирішує*, що у цій справі було порушення п. 1 статті 6 Конвенції;

3. *Вирішує*, що:

а) протягом трьох місяців з дня, коли рішення стане остаточним відповідно до п. 2 статті 44 Конвенції, заборгованість за рішеннями суду повинна бути виплачена, а також держава-відповідач має сплатити заявнику 2 000 ЄВРО (дві тисячі ЄВРО) як відшкодування моральної шкоди плюс суму будь-якого податку, який може бути стягнутий з заявника. Ця сума має бути конвертована в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу плюс сума будь-якого податку, який може бути стягнуто з призначеної заявнику суми;

б) після сплину вищезазначених трьох місяців і до остаточного розрахунку на названі суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки (*marginal lending rate*) Європейського центрального банку, що діятиме в період несплати, плюс три відсотки;

4. Відхиляє інші вимоги заявника щодо справедливої сатисфакції.

Вчинено англійською мовою та повідомлено в письмовій формі 4 квітня 2006 року відповідно до пп. 2 та 3 статті 77 Регламенту Суду.

С. Долле
Секретар

Дж-П. Коста
Голова